

Nominasjon av Bente Nordbye til Anders Forsdahls pris 2025

Vi foreslår herved spesialsykepleier og dosent Bente Norbye som kandidat til Anders Forsdahls pris for 2025. Bakgrunnen er Bente sitt pionerarbeid, og årelange engasjement for sykepleieutdanning i distriktene i Troms og utover våre fylkesgrenser. Bente har gjennom sitt yrkesliv bidratt til å rekruttere sykepleiere til alle rurale distrikter i Troms fylke og til landsdelen for øvrig.

I tillegg har hun gjennom forskning og utviklingsarbeid bidratt til økt oppmerksomhet på utfordringer knyttet til kompetanse i helsevesenet i norske distriktsområder og nordlige cirkumpolare områder. Bente Nordbye har initiert og deltatt i utstrakt internasjonalt samarbeid. I det følgende gir vi en mer utdypende begrunnelse for nominasjonen av Bente til denne prisen.

Oppretting av Desentralisert deltidsutdanning i sykepleie (DSU)

Utdanning, rekruttering og opprettholdelse av offentlig godkjente sykepleiere var, spesielt på slutten av 80-tallet, en stor bekymring i distriktsområder i Norge, spesielt i Nord-Norge. Denne utfordringen ble adressert i 1990 da Bente Norbye, bosatt i Sjøvegan, lanserte ideen om, og var sentral i etableringen av en desentralisert sykepleierutdanning tilknyttet Høyskolen i Tromsø. I dag er denne utdanningen kjent som DSU, bachelor i sykepleie over 4 år, ved Institutt for helse og omsorgsfag, UiT Norges arktiske universitet, hvor Nordbye er ansatt som dosent.

Hennes filosofi var at et tilbud med en 4-årig bachelorutdanning i sykepleie med stedlig tilknytning og undervisning i eget lokalmiljø, ville gjøre det lettere for personer i distriktskommuner å søke på og gjennomføre sykepleieutdanningen mens de fortsatte å bo hjemme. Undervisning på hjemsted, og nevnte deltidsmodell gjorde det mulig for studentene å ha arbeid i eget lokalmiljø og likevel ha kontinuitet i utdanningsprosessen. Bente fremholdt at sykepleiere utdannet på hjemsted også i større grad ville bli og arbeide på hjemmestaden og på den måten gi bedre kontinuitet i helsetilbudet lokalt. Dette viste seg å stemme, noe hun selv har utforsket og publisert resultater på (17, 20, 21, 28,31,32).

I samarbeid med daværende høyskolerektor Arnfinn Andersen, ble DSU-programmet etablert og organisert som et deltidsstudium over fire år. Studentene i programmet blir fordelt i fire studiegrupper basert på deres geografiske tilknytning, noe som muliggjør at studentene kan utdanne seg uten å flytte hjemmefra. En sykepleielærer ved hvert studiesenter har hovedansvaret for undervisning og veiledning av studenter i læringsaktiviteter på hjemsted. Dette er en viktig kjerne i undervisnings- og læringsmodellen. Denne organiseringen har fortsatt i 35 år og blitt evaluert som en stor suksess.

Modellen som Bente initierte, utviklet og ledet har bidratt til å utdanne flere hundre sykepleiere til nord-norske distrikter og dermed bedret helsetilbudet til innbyggerne i våre rurale strøk. Programmet gir innbyggere i distriktskommuner en mulighet til å ta høyere utdanning uten å flytte hjemmefra, og har bidratt til økt og mer stabil sykepleierbemanning i disse kommunene.

DSU feiret 25 års jubileum på studiesenteret på Finnsnes i 2015, i Bentes regi. Hun satte sammen et spennende faglig og kulturelt program med inviterte gjester fra hele fylket.

<https://www.folkebladet.no/nyheter/i/m1brQp/har-snudd-skepsis-til-stor-suksess>.

DSU-modellen har blitt en modell for lignende profesjonsrettede studieprogrammer i Norge, for eksempel ved USN (Universitetet i Sørøst-Norge).

Bente Norbye har også høstet priser for utdanningsmodellen hun har utviklet og ledet.

I 2008 mottok hun Høyskolen i Tromsøs undervisningspris for initiativet til, og utviklingen av DSU og dets bidrag til rekruttering av studenter og helsepersonell til distrikter i Nord-Norge (Tromsø University College 2008: *Teaching award for the initiative and development of the Decentralized Nursing Education that contribute to recruitment of students and health personnel in rural regions in Northern Norway*). I 2015 Mottok DSU en nasjonal pris for langvarig utdanning for livslang læring i Norge (2015 The Norwegian Engineers and Managers Association 2015; *National price for a longstanding education for lifelong learning, Norway*)

Bente Norbye var selv leder for DSU-utdanningen, med opptak av studenter hvert andre år i mer enn i 20 år. Hun underviser fortsatt ved DSU, og forsker ved Institutt for helse og omsorgsfag ved UiT Norges arktiske universitet.

Internasjonalt samarbeid

Bente har hatt en betydningsfull rolle i det internasjonale samarbeidet UARCTIC som inkluderer 8 universiteter på den nordlige halvkule ([UARctic - University of the Arctic - UARctic](#)). Gjennom denne organisasjonen har hun ledet **The UArctic Northern Nursing Education Network (NNEN)** i cirka 10 år ([UARctic - University of the Arctic - Thematic Network on Northern Nursing Education](#)). Nettverkets målsetting er å dele og dokumentere erfaringer fra arktiske/ nordlige sykepleieutdanninger for å fremme etablering av flere nordlige, distriktsvennlige bachelorprogrammer i sykepleie i alle sirkumpolare stater. Pr. 2024 deltar 200 institusjoner og universiteter fra følgende land i nettverket: Canada, Danmark, Færøyene, Grønland, Island, Russland, Sverige og USA i tillegg til Norge.

Under Bente Nordbyes ledelse har nettverket organisert årlige sommerskoler der sykepleiestudenter fra universiteter i nettverket har deltatt. Tema på sommerskolene har blant annet vært helseutfordringer med høy utbredelse på den nordlige halvkule, betydningen av kultursensitivitet i sykepleieutøvelse og deling av ny, forskningsbasert kunnskap.

Gjennom dette arbeidet har Bente etablert et bredt internasjonalt nettverk. Forsknings samarbeidet hennes internasjonalt har hatt betydning for sykepleieutdanningene i rurale og arktiske områder. I tillegg har hun etablert forsknings samarbeid med subarktiske fagmiljøer på den sørlige halvkule, i New Zealand. Dette samarbeidet har hatt betydning for forskningsgruppen hun har ledet i 10 år, da professor Jean McNiff hadde et engasjement i denne over flere år. Samarbeidet har inspirert Bente til å bruke aksjonsforskning som metode i egen forskning (1,4,5,18,24,25,33).

Forskning og utvikling

Bente Norbye er dosent ved UiT. Hun har vært prosjektleder i flere store utdanningsprosjekter, veiledet en rekke PhD-kandidater og har vært ansvarlig for store forskningssøknader, blant annet til Norges Forskningsråd. Hun har vært forskningsleder for Forskningsgruppen "Helsefaglig profesjonsutdanning" siden den ble etablert for cirka 10 år siden. Bentes forskning har i stor grad vært knyttet til rurale strøk og ikke minst arktiske utfordringer, både nasjonalt og internasjonalt. Hun har veiledet flere doktorgradsstudenter der forskning på disse temaene har vært sentrale (7,8,9,13,14).

Bente har også hatt et stort engasjement for tverrprofesjonell samhandling mellom helseprofesjoner, spesielt betydningen av dette i distriktene (8,9,10,11,12). Hennes tverrprofesjonelle engasjement har

også resultert i et utstrakt samarbeid med et tilsvarende miljø ved Universitetet i Linköping (7,8,9,10,11,12). Gjennom dette engasjementet har hun ledet forskning knyttet til utdanning med fokus på tverrprofesjonelt samarbeid i distriktene.

Forskningen hennes gjenspeiler hennes yrkesaktive liv og et dedikert fokus på helsetilbudet og utdanning i nordlige strøk. Hun har også engasjert seg i utvikling av distriktsmedisinske senter gjennom å ha vært med i en rådsgruppe knyttet til dette. Hennes engasjement i distriktpolitiske og utdanningspolitiske spørsmål i områder med urbefolkning har hatt helsepolitisk betydning.

Formidling

I tillegg til publisert forskning og som redaktør av en vitenskapelig antologi har Bente levert velformulerte innlegg og bidrag til almen publisering og på UiT. Oversikt over hennes forskning er åpent tilgjengelig i Christin ([Logg inn - Cristin](#)) og er gjengitt under.

Kollega

Bente er en svært god kollega som alltid opptrer respektfullt uansett om hun er enig eller uenig. Hun bidrar med velformulerte og gode innlegg i enhver diskusjon og er kontinuerlig innstilt på å samarbeide, hjelpe kollegaer og å bidra til andres karriereutvikling. Hun er en erfaren og svært god underviser og er satt stor pris på av studentene. Vi som fremmer denne nominasjonen er kolleger av Bente, men ikke del av hennes omgangskrets eller familie.

Vennlig hilsen Nina Bøhle Cheetham og Inger Pauline Landsem

Referanser

(1-35)

1. Bally JM, Bullin C, Oswal J, **Norbye B**, Stavøstrand Neuls E. "Balancing two worlds": a constructivist grounded theory exploring distributed/decentralised nursing education in rural and remote areas in Canada and Norway. *International Journal of Circumpolar Health*. 2023;82(1):2281100.
2. Bogsti WB, Sveen S, Sogstad MKR, **Norbye B**. Forebyggende hjemmebesøk: Legger kommunen mest vekt på mestring eller omsorg? *Sykepleien*. 2020;108(80324):80324.
3. Buck Jensen C, **Norbye B**, Abrandt Dahlgren M, Törnqvist T, Iversen A. Students in interprofessional clinical placements: how supervision facilitates patient-centeredness in collaborative learning. *The Clinical Supervisor*. 2023;42(2):352-74.
4. Bullin C, Bally J, Butler J, Exner-Pirot H, Neuls E, **Norbye B**, et al., editors. Quality nursing education through decentralization: establishing a circumpolar northern and indigenous workforce. *INTERNATIONAL JOURNAL OF CIRCUMPOLAR HEALTH*; 2016: TAYLOR & FRANCIS LTD 2-4 PARK SQUARE, MILTON PARK, ABINGDON OX14 4RN, OXON
5. Exner-Pirot H, **Norbye B**, Butler L. Northern and Indigenous Health and Healthcare: University of Saskatchewan; 2018.

6. Furu R, **Norbye B**. "I need a kick start": presentation of an educational program using Flexible methods of learning designed for the rehabilitation network in rural areas of Northern Norway-experiences and reflections. 2008.
7. Gudmundsen AC, **Norbye B**, Abrandt Dahlgren M, Obstfelder A, editors. Interprofessional Education: Students Learning of Joint Patient Care. Gudmundsen, AC (2022) Towards interprofessional patient care: Health profession students exploring interprofessional collaboration in group meetings in joint clinical placement(Doctoral thesis) [https://hdl handle net/10037/27961](https://hdl.handle.net/10037/27961); 2018: Høgskolen i Oslo og Akershus.
8. Gudmundsen AC, **Norbye B**, Abrandt Dahlgren M, Obstfelder A. Interprofessional student meetings in municipal health service-mutual learning towards a community of practice in patient care. *Journal of Interprofessional Care*. 2019;33(1):93-101.
9. Gudmundsen AC, **Norbye B**, Dahlgren MA, Obstfelder A. Interprofessional student groups using patient documentation to facilitate interprofessional collaboration in clinical practice—A field study. *Nurse Education Today*. 2020;95:104606.
10. Jensen CB, Iversen A, Dahlgren MA, **Norbye B**. "Everyone who wants to can practice on me"—a qualitative study of patients' view on health profession students' learning in an interprofessional clinical placement. *BMC Medical Education*. 2024;24(1):255.
11. Jensen CB, **Norbye B**, Dahlgren MA, Iversen A. Patient participation in interprofessional learning and collaboration with undergraduate health professional students in clinical placements: A scoping review. *Journal of Interprofessional Education & Practice*. 2022;27:100494.
12. Jensen CB, **Norbye B**, Dahlgren MA, Iversen A. Getting real in interprofessional clinical placements: patient-centeredness in student teams' collaborative learning. *Advances in Health Sciences Education*. 2023;28(3):687-703.
13. Jensen CB, Olsen OJ, **Norbye B**. Teknologistøttet ferdighetstrening for sykepleierstudenter i desentralisert utdanning. 2020.
14. Kise Hjertstrøm H, Obstfelder A, **Norbye B**, editors. Making new health services work: nurse leaders as facilitators of service development in rural emergency services. *Healthcare*; 2018: MDPI.
15. Krone-Hjertstrøm H, **Norbye B**, Abelsen B, Obstfelder A. Organizing work in local service implementation: an ethnographic study of nurses' contributions and competencies in implementing a municipal acute ward. *BMC Health Services Research*. 2021;21:1-14.
16. Leidl D, Pender K, **Norbye B**, Diachkovskii N, Gao N. Northern Nursing Education Network—Continuing Nursing Education during the COVID-19 Pandemic. *Frontiers in Medicine and Health Research*. 2020;2(1):1-.

17. Leslie I, Furu R, **Norbye B**, Steinerowski A. Creating sustainable rural healthcare networks through new technology and learning opportunities. 2008.
18. Lindh Falk A, Abrandt Dahlgren M, Dahlberg J, **Norbye B**, Iversen A, Mansfield KJ, et al. ALLin4IPE-an international research study on interprofessional health professions education: a protocol for an ethnographic multiple-case study of practice architectures in sites of students' interprofessional clinical placements across four universities. *BMC medical education*. 2024;24(1):940.
19. Myers J, Dahlberg J, **Norbye B**, McKinlay E, editors. Learning from negotiating frameworks and methods. *Researching Work and Learning (RWL)*.
20. **Norbye B**. Bridging the gap? Educational challenges in reforming Norwegian health care.
21. **Norbye B**. An educational model fitted for rural municipalities. *Vård i Norden*. 2008;28(3):46-8.
22. **Norbye B**. Healthcare students as innovative partners in the development of future healthcare services: An action research approach. *Nurse education today*. 2016;46:4-9.
23. **Norbye B**. Tverrprofesjonell praksis utfordrer samarbeidet mellom helsefagstudenter. 2020.
24. **Norbye B**, Butler L, Exner-Pirot H, editors. Under the same sky: Connecting students and cultures through circumpolar nursing education. *Healthcare*; 2018: MDPI.
25. **Norbye B**, Cheetham NB. The Innovative Learning Institute for Circumpolar Health. An International summer school for nursing students in rural and remote areas. 2020.
26. **Norbye B**, Edvardsen O, Thoresen A-L. Bridging the gap between health care education and clinical practice through action research. *Value and Virtue in Practice-Based Research*. 2013:69.
27. **Norbye B**, Furu R, Leslie I, Steinerowski A. Innovative approaches to competence building. *EUREKA Digital*. 2008;5.
28. **Norbye B**, Skaalvik MW. Decentralized nursing education in Northern Norway: towards a sustainable recruitment and retention model in rural Arctic healthcare services. *International journal of circumpolar health*. 2013;72(1):22793.
29. **Norbye B**, Tøllefsen S. Skriftlig nettdiskusjon—en ny mulighet for faglig refleksjon. *Uniped*. 2012;35(4):14-26.
30. Rasi M, Hanssen TA, **Norbye B**, Mikkonen K, Kvande ME. Critical care nurses' competence in mentoring students in intensive care units—A cross-sectional study. *Nurse Education Today*. 2024;141:106322.

31. Skaalvik MW, Gaski M, **Norbye B**. Decentralized nursing education in northern Norway: a basis for continuing education to meet competence needs in rural Arctic healthcare services. *International Journal of Circumpolar Health*. 2014;73(1):25328.
32. Skaalvik MW, **Norbye B**. A decentralized nursing education. *Northern Review*. 2016(43).
33. Skaalvik MW, **Norbye B**, Butler L, Exner-Pirot H. Decentralized nursing education to establish a Circumpolar Northern and Indigenous workforce. 2016.
34. Thoresen A-L, **Norbye B**. Reflective writing followed by dialogue improves supervision practices and cooperation in midwifery education. *Educational Action Research*. 2021;29(1):149-64.
35. Ytreberg B, **Norbye B**, Linaker I. Tverrprofesjonell samarbeidslæring i helsefaglig praksis. 2015.